

WN.5183.1.95.2024.WER

Warszawa, 07 lutego 2025 r.

ZALECENIA KONSERWATORSKIE

Dot. wniosku o wydanie zaleceń konserwatorskich dla renowacji muszli koncertowej znajdującej się na terenie zespołu parkowo-pałacowego w Jabłonninie.

Odpowiadając na Państwa pismo z dnia 18.11.2024 r. (28.11.2024 r. - data wpływu do urzędu) w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich dla renowacji muszli koncertowej znajdującej się na terenie zespołu parkowo-pałacowego w Jabłonninie, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków (MWKZ) przedstawia zalecenia konserwatorskie dla planowanego zamierzenia.

Zespół urbanistyczno-architektoniczny założenia parkowo-pałacowego w Jabłonninie został wpisany do rejestru zabytków pod numerem rejestru A- 1036/210 decyzją z dnia 20.11.1959 r. Muszla koncertowa została wymieniona w decyzji wpisującej zespół do rejestru zabytków jako jeden z elementów zespołu. Ponadto na terenie założenia obowiązuje strefa ochrony konserwatorskiej wyszczególniona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (*Uchwała Nr XXV/235/2016 z dnia 2016-08-31 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części południowo zachodniej wsi Jabłonna*).

Muszla koncertowa jest obiektem zlokalizowanym w północnej części założenia parkowo-pałacowego, nieopodal altany chińskiej. Historia budowli nie jest znana. Najprawdopodobniej została wzniesiona pod koniec XVIII w. w czasie przebudów zespołu. Po 1945 r. nieużytkowany budynek popadł w ruinę. W latach 60-tych XX w. wykonano prowizoryczny dach. Obecnie ponownie zabezpieczono obiekt, bez dostępu osób trzecich.

Muszlę wzniesiono z cegły, na planie prostokąta, w który wpisano nieregularne półkole konchy, wyodrębnione grubą arkadą. Od ściany czołowej muszli odchodzą pod kątem 45 stopni odcinki muru, które po paru metrach zginają się pod tym samym kątem, a następnie kończą, przechodząc w osobny mur ogrodzeniowy. Obiekt pierwotnie otynkowano gruboziarnistym tynkiem. Na froncie muszli na zdjęciach z lat 80-tych XX. widoczne kanelowanie wyprawione w tynku. Ówczesznie, wewnątrz przesklepionej konchy widoczne były resztki wyprawki tynkarskiej z wyblakłymi polichromiami w formie ciosów kamiennych w niższych partiach oraz sześciobocznych kasetonów na sklepieniu. Już w momencie wykonywania karty ewidencyjnej obiektu jego stan był zły, natomiast po prawie 50 latach stan ten znacznie się pogorszył – zapadło się ok 25 % sklepienia, a tynki odspoiły się praktycznie w 100%. Postępującej degradacji ulegają konstrukcje murowane.

W ramach prac renowacyjnych obiektu inwestor planuje:

- Wykonanie badań architektonicznych oraz programu prac konserwatorskich dla muszli. Remont ścian i sklepienia, doprowadzenie instalacji elektrycznej, wykonanie oświetlenia muszli i amfiteatru.
- Remont muru okalającego z wykonaniem nowego wejścia od strony parku – poprawienie fundamentów, stateczności i wzmocnienie murów.
- Wykonanie utwardzenia wewnątrz muru oraz utwardzonego dojścia do amfiteatru.
- Nowe nasadzenia i elementy małej architektury.

Zasadniczy zakres prac przewidzianych przy renowacji muszli jest akceptowalny z konserwatorskiego punktu widzenia. Przed przystąpieniem do prac projektowych, należy dokonać dokładnej kwerendy archiwalnej, uwzględniającej materiał ikonograficzny i fotograficzny. Pomimo małej kubatury obiektu wykonanie badań architektonicznych wydaje się uzasadnione w celu lepszego rozpoznania obiektu i próbie jego zadatowania, a także określenia wykonywanych przekształceń. Należy sporządzić program prac konserwatorskich dla przedmiotowego obiektu wykonany przez konserwatora posiadającego doświadczenie przy tego typu obiektach, w celu dobrania odpowiednich metod konserwacji i restauracji jego elementów. Poniżej przedstawia się szczegółowe zalecenia do remontu i adaptacji obiektu:

- Rekonstrukcji należy poddać zniszczone sklepienie. W miarę możliwości należy używać materiałów rozbiórkowy, a jeżeli okaże się, iż ten jest zniszczony bez możliwości ponownego wykorzystania, należy dobrać cegłę odpowiadającą wymiarem historycznej. Jest to o tyle ważne, że wymurowanie sklepienia cegłą o innym wymiarze może nie być możliwe z konstrukcyjnego punktu widzenia i bezpieczeństwa stateczności konstrukcji. Sklepienie należy murować w sposób tradycyjny, na krążynie, na odpowiednio dobranych zaprawach. Konstruktor odpowiedzialny za projekt powinien obliczyć, czy konieczne jest dociążanie sklepienia w celu jego prawidłowej pracy. Należy przemyśleć sposób odprowadzania wody z górnej części muszli – tenże powinien być dopasowany do rozwiązań historycznych.
- Uzupełnieniom, przemurowaniom i naprawom powinny podlegać wszystkie części murowane osłabione, zniszczone czy wtórnie uzupełniane w sposób niewłaściwy. Istniejące rysy architektoniczne należy szyc lub wypełniać odpowiednimi zaprawami, w zależności od ich szerokości. Do przemurowań należy używać cegły o podobnej wytrzymałości, identycznym rozmiarze oraz zbliżonym do oryginału stopniu wypalenia.
- Części ceglane murów należy oczyścić metodami nieniszczącymi (sodowanie, szczotki etc.) i jeżeli zachodzi taka konieczność, wzmocnić preparatami na bazie estrów kwasu krzemowego. Wymianie powinno podlegać zniszczone spoinowanie. Należy używać zapraw wapiennych lub wapienno-trasowych.
- Należy zbadać czy obecnie istnieje piwnica przy murze zachodnim, od której wzięto się pęknięcie biegnące w stronę sklepienia. W razie konieczności należy piwnicę odczyścić, zabezpieczyć i wzmocnić fundamenty muszli, a samą piwnicę zasypać.
- W przypadku odnalezienia materiałów umożliwiających rekonstrukcję wystroju architektonicznego, wskazane jest odtworzenie historycznych zdobień tynków oraz ewentualnie polichromii, które znajdowały się we wnętrzu konchy. Jeżeli kwerenda okaże się negatywna, należy remontować obiekt z zastosowaniem tradycyjnych materiałów, tak, aby zyskać prostą i harmonijną estetykę.
- Mur okalający muszę należy konserwować podobnie jak opisane wyżej struktury muszli. Należy ustalić kolorystykę muru celem przywrócenia w czasie prac remontowych. Przy pracach naprawczych muru należy mieć na względzie zabezpieczenie drzewostanu rosnącego w pobliżu.
- Doprowadzenie instalacji elektrycznej do obiektu jest akceptowalne. Należy przewidzieć wcześniej umiejscowienie instalacji. Kable należy prowadzić w sposób jak najmniej inwazyjny dla budowli. Oświetlenie powinno być poprzedzone próbami, celem doboru najlepszego kąta padania światła, jego barwy i natężenia.
- Nowe przebicie w murze należy uzgodnić z MWKZ na etapie projektu budowlanego.
- Nowe utwardzenie terenu powinno być wykonane w miarę możliwości z materiałów naturalnych (np. HanseGrand lub podobne nawierzchnie mineralne) przy zastosowaniu drewnianych krawężników lub metalowych płaskowników odcinających ścieżki i utwardzony plac.

- Należy zaprojektować rozplanowanie i wykonanie amfiteatru, który powinien zostać wykonany przy muszli koncertowej. Nowowprowadzane elementy amfiteatru oraz małej architektury powinny posiadać klasyczny charakter, a nowe nasadzenia powinny być dopasowane do zastanego biotopu i uwarunkowań siedliskowych.

MWKZ przypomina, iż wszelakie roboty budowlane, prace konserwatorskie, badania konserwatorskie i badania architektoniczne przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków powinny zostać uzgodnione z MWKZ w drodze decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292).

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

/-/

Marcin Dawidowicz
/podpisano elektronicznie/

Otrzymują:

1. PAN DZiK w Jabłonie.
2. WUOZ aa

Inspektor prowadzący sprawę:

Weronika Andrzejczyk

E-mail: wandrzejczyk@mwkz.pl

Tel. 022 443 04 13

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE).

Niniejszy wydruk pisma, na podstawie art. 39³ kodeksu postępowania administracyjnego, nie wymaga podpisu odręcznego. Pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Wydruk pisma stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby, która pismo podpisała, a także identyfikator pisma nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane – w załączeniu.

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	529910.1910832.2275596
Nazwa dokumentu	Jabłonna, remont muszli koncertowej, zalecenia.pdf
Tytuł dokumentu	Jabłonna, remont muszli koncertowej, zalecenia
Sygnatura dokumentu	WN.5183.1.95.2024
Data dokumentu	2025-02-07
Skrót dokumentu	556786ABFC350FB51E630C2368E8A6DCD3C99EA0
Wersja dokumentu	1.6
Data podpisu	2025-02-07 12:28:58
Podpisane przez	Marcin Dawidowicz MWKZ
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.124.70.69.

Data wydruku: 2025-02-07

Autor wydruku: Andrzejczyk Weronika (Inspektor)